

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Historický ústav

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno autora/ky	Kristýna Musilová
Název práce	Strukturální analýza učebnic dějepisu pro střední školy
Studijní obor	Učitelství matematiky pro střední školy Učitelství pro střední školy – dějepis
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Irena Kapustová
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Milan Hes, Ph.D.
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	-
Rok obhajoby	2021

Rozsah práce (počet stran vlastního textu + přílohy zvlášť): 83 + 4

Obrazová příloha	Ne (dotazník v příloze obsahuje grafické ukázky)	Tabulky a grafy	Ano	Další přílohy	Ano (dotazník)

Použitá literatura: 34

Učebnice k analýze: 9

Vyjádření k množství využitých zdrojů: Autorka využila dostatečné množství literatury a pramenů.

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Autorka si za cíl své diplomové práce stanovila strukturální analýzu učebnic dějepisu pro střední školy. Konkrétně si k analýze vybrala učebnicové řady dvou nakladatelství - SPN a Didaktis. Jednalo se vždy o čtyři učebnice z SPN, čtyři z nakladatelství Didaktis a jednu učebnici SPN pro střední odborné školy (celkem devět učebnic). Autorka v diplomové práci všechny zmíněné učebnice řádně uvádí v seznamu zdrojů. Analýzu edukačních textů Kristýna Musilová zaměřila na problematiku didaktické vybavenosti a míry obtížnosti textu. Text diplomové práce je logicky členěn na teoretickou a praktickou část. V teoretické části autorka definuje učebnici jako svébytný druh textu, zabývá se strukturou učebnic i funkcemi,

jež učebnice v edukačních situacích mají. Kristýna Musilová v teoretické části také představuje Rámcový vzdělávací program pro střední školy i gymnázia. Dále autorka popisuje metody odborného výzkumu, didaktické vybavenosti učebnic a analýzy obtížnosti textu učebnic. Teoretická část se opírá o kvalitní odbornou literaturu z českého pedagogického prostředí. V praktické části diplomové práce Kristýna Musilová představuje výsledky výzkumu vybraných středoškolských učebnic dějepisu. Jak již bylo konstatováno, v učebnicích je hodnocena didaktická vybavenost a míra obtížnosti textu. Pro potřeby vypracování diplomové práce autorka připravila dotazník pro učitele dějepisu (pozn. zadání dotazníku se nachází v příloze práce). Výsledky empirické sondy jsou smysluplně zapracovány v praktické části textu. Autorka předkládá četná grafická znázornění pedagogického výzkumu. Výsledky výzkumu jsou interpretovány i kriticky nahlíženy. Kristýna Musilová v diplomové práci dochází k jasným závěrům v hodnocení didaktické vybavenosti učebnic i míry obtížnosti textu v těchto edukačních materiálech. Závěry jsou formulovány, opírají se o metodicky přesně vedený výzkum. Cíl diplomové práce byl splněn.

Při podrobnějším pohledu na autorčin text je možné upozornit na několik rovin práce, které by bylo vhodné dále rozpracovat. Nutno však konstatovat, že diplomová práce je i v tomto posuzovaném tvaru kvalitní. Připomínky jsou uvedeny jako možné podněty k dalšímu promýšlení sledovaného tématu.

V úvodu textu se bohužel neobjevuje základní představení klíčové literatury, která byla důležitá pro teoretické zacházení s učebnicemi dějepisu (jako edukačním materiálem) i následnou analýzu učebnic. Úvod práce by si takovéto představení dosavadního stavu poznání konkrétní problematiky zasloužil. V textu diplomové práce však autorka teoretické práce využívá velmi smysluplným způsobem. Uvedené knihy dobře zná.

Podstatnější připomínku mám k oddílu diplomové práce (od str. 16), v němž se autorka věnuje Rámcovým vzdělávacím programům (pozn. dále jen RVP). Textu by prospělo projasnění role těchto kurikulárních dokumentů ve vztahu k cílům (dějepisné) výuky. Autorka diplomové práce konstatuje, že dokumentace RVP existuje. Popisuje strukturu RVP. To je samozřejmě pro analýzu učebnic důležitý fakt. V jakém vztahu je však RVP k učebnicím dějepisu? V jakém vztahu je RVP k cílům dějepisné výuky? Jak jsou tyto cíle v dějepisné

edukaci strukturovány? Jak se snaha o naplnění těchto cílů projevuje v konkrétních učebnicích dějepisu? Proč právě tato kapitola propojuje roviny autorčiny práce mezi teorií učebnic a následnou analýzou učebnic? Ocenil bych smysluplnější odůvodnění, proč byla právě tato kapitola na dané místo diplomové práce zařazena. Jedná se vlastně o odpovědi na výše uvedené otázky.

V praktické části bych uvítal, pokud by posuzovaný text učebnice byl alespoň stručně tematicky představen. Byť je autorčina analýza vedena jiným směrem, diplomové práci by tento bližší popis edukačních materiálů prospěl.

K analýze obtížnosti textu jednotlivých učebnic (od str. 52) bych zvážil uvedení posuzovaných ukázek textu do přílohy diplomové práce. Odborné veřejnosti by tato skutečnost neměla zůstat skryta.

V představení empirické sondy (str. 70) u otázky číslo 13 autorka pravděpodobně nedokončila větu. Analýza této části empirické sondy částečně nedává smysl.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metoda</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Posuzovaná diplomová práce neobsahuje závažné chyby.

Méně závažné připomínky

Občasné překlepy, minimální problém s uspořádáním textu. Další připomínky uvedeny výše v hodnocení cílů práce.

Otázky k obhajobě práce

- 1) Jaký je vzájemný vztah mezi učebnicí dějepisu a Rámcovým vzdělávacím programem pro konkrétní typ školy?
- 2) Vyjděte z provedené analýzy učebnic. Jakým směrem by se didaktická vybavenost učebnic dějepisu pro střední školy měla dále optimálně vyvíjet? Návrh zdůvodněte.
- 3) Vyjděte z provedené analýzy učebnic. Jak se může ve výuce dějepisu negativně projevit vyšší míra obtížnosti (sémantické i syntaktické) učebního textu?

Stručné slovní hodnocení

Chtěl bych upozornit na velmi důkladnou analýzu didaktické vybavenosti učebnic dějepisu i analýzu obtížnosti textu těchto pomůcek. Autorka dokázala aplikovat teoretické znalosti (přístupy) do konkrétního pedagogického výzkumu. Doporučil bych hlouběji promyslet celkový kontext oddílu práce, který se vztahuje k RVP. Nejedná se však o jádro diplomové práce. To je zpracováno kvalitně.

Hodnocení: B

22. 12. 2020, Slaný

.....
datum a místo

Mgr. Milan Hes, Ph.D.

.....
podpis autora posudku

